

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 474/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T. s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. F. P., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1, čl. 142 ods. 3 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a tiež práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 45 Cbi 150/2002 a jeho rozsudkom z 1. februára 2011 a tiež postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obo 45/2011 a jeho rozsudkom z 28. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti T. s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti T. s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. F. P., B., z obsahu ktorej vyplýva, že ňou namieta porušenie

svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1, čl. 142 ods. 3 a čl. 144 ods. 1 ústavy a tiež práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 45 Cbi 150/2002 a jeho rozsudkom z 1. februára 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obo 45/2011 a jeho rozsudkom z 28. júna 2012.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je právnym nástupcom obchodnej spoločnosti R., s. r. o., P. (titulom jej zlúčenia so sťažovateľkou), ktorá sa návrhom z 9. augusta 2002 domáhala na krajskom súde proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu Z., B. (ďalej len „úpadca“), určenia, že jej pohľadávka proti úpadcovi v sume 663 878,38 € (20 000 000 Sk) existuje a je nesporná.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 45 Cbi 150/2002 z 1. februára 2011 žalobu zamietol. Sťažovateľka sa nestotožňuje so závermi krajského súdu uvedenými v odôvodnení jeho rozsudku z 1. februára 2011, pričom ich nesprávnosť podľa jej tvrdenia spočíva v tom, že *«krajský súd absolútne ignoroval skutočnosť, že správca konkurznej podstaty, JUDr. S., v konkurznom konaní vedenom na Krajskom súde Bratislava pod sp. zn. 3 K 246/01 zásadne pochybil nenapraviteľným spôsobom, keď poprel vykonateľnú pohľadávku sťažovateľa a toto svoje stanovisko neuplatnil na súde v lehote určenej súdom na prieskumnom pojednávaní v zmysle § 23 ods. 3 s následkami podľa § 23 ods. 5 písmeno b) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v z. n. p... Tento postup správcu konkurznej podstaty... spôsobil, že pohľadávka sťažovateľa vo výške: 663 878,38 EUR (t. j. 20 000 000,- Skk) sa podľa § 23 ods. 5 písmeno b) ZKV – zo zákona „ex lege“ v budúcnosti bude pokladať za nespornú. Zmeškanie lehoty na uplatnenie stanoviska na súde v lehote určenej súdom (do 31 dní) má za následok nespornosť predmetnej pohľadávky, ktorá vyplýva priamo zo zákona („ex lege“) – § 23 ods. 5 písmeno b) ZKV a platí od počiatku márneho uplynutia určenej lehoty, t. j. platí od počiatku („ex tunc“).*

Z uvedených dôvodov je rozsudok KS BA vo veci vedenej... pod č. 45 Cbi 150/2002-138, zo dňa 01. 02. 2011 nesprávny a nakoľko súd neprihliadol

na argumenty a skutočnosť, že SKP síce poprel vykonateľnú pohľadávku sťažovateľa, ale nepostupoval podľa § 23 ods. 3 ZKV, čím SKP spôsobil následky podľa § 23 ods. 5 písmeno b) ZKV (t. j. že ide o nespornú pohľadávku a preto KS BA rozhodol nezákonne, keď žalobu sťažovateľa... zamietol...».

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľka svoje výhrady voči rozsudku krajského súdu uviedla v odvolaní zo 4. apríla 2011, v ktorom zotrvala na svojich tvrdeniach, že *«nakoľko SKP tým, že nepodal v predmetnej veci incidenčnú žalobu porušil svoju zákonnú povinnosť, čím spôsobil absenciu naliehavého právneho záujmu (§ 80 O. s. p.) pri podaní žalôb na absolútnu neplatnosť právnych úkonov „uznania dlhu“ a „prevzatia dlhu“, čo spôsobuje právnu bezvýznamnosť rozsudkov OS BA V č. k. 11 C 184/04-168, zo dňa 16. 10. 2006, a rozsudku KS BA, č. k. 9 Co 546/06-226, zo dňa 17. 5. 2007, ktoré určili, že právny úkon (uznanie dlhu zo dňa 10. 01. 2001) je od počiatku neplatný. Právne bezvýznamným rozsudkom v predmetnej veci je aj rozsudok KS BA sp. zn. 11 Cbi 8/2004, ktorý určil, že právne úkony obsiahnuté v predmetnej notárskej zápisnici číslo: N 130/2001, Nz 116/2001 spísanej na Notárskom úrade JUDr. O. F. v B., dňa 29. 05. 2001 sú od počiatku neplatné a že dôsledky tejto notárskej zápisnice nikdy nenastali.».*

Podľa sťažovateľky *«všetky uvedené rozsudky (hoci právoplatné) sú právne bezvýznamné, nakoľko boli dosiahnuté – získané – na základe žalôb SKP na neplatnosť právneho úkonu (uznanie dlhu a prevzatie dlhu), ktoré podal SKP s úmyslom a cieľom obísť zákon (ZKV), lebo si nesplnil svoju zákonnú povinnosť a pri popieraní vykonateľnej pohľadávky sťažovateľa nepodal incidenčnú žalobu (konal nezákonne). Súdy v uvedených veciach nemali ani konať, lebo pohľadávka sťažovateľa bola zo zákona nesporná podľa § 23 ods. 3 a ods. 5 písmeno b) ZKV a tento skutkový stav nemohli „prelomiť“ podané žaloby na neplatnosť právneho úkonu (uznania dlhu a prevzatia dlhu), nakoľko tieto boli podané cca 6 mesiacov po márnom uplynutí lehoty na podanie incidenčnej žaloby zo strany SKP, obchádzali zákon, boli nezákonné a preto NS SR BA vo veci nemal ani prihliadať na s nimi súvisiace rozsudky.».*

V súvislosti s už uvedeným sťažovateľka namieta, že „na základe rozsudkov v predmetnej veci (KS BA a NS SR BA) došlo k porušeniu práv veriteľa – sťažovateľa, nakoľko konkurzným súdom (KS BA) boli ignorované práva sťažovateľa v celom konkurznom konaní vedenom na KS BA pod sp. zn. 3 K 246/01.“.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa porušené bolo.

2. Ústavný súd rozhodnutie – rozsudok NS SR č. 4 Obo 45/2011 zo dňa 28. 6 2012 a rozsudok KS BA č. 45 Cbi/150/2002-138 zo dňa 01. 02. 2011 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Z časti I tohto uznesenia vyplýva, že sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, nevymedzila návrh rozhodnutia (petit) dostatočne presne, určito a zrozumiteľne [v súlade s požiadavkami vyvoditeľnými z čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde], teda takým spôsobom, aby mohol byť jednoznačným

východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v predmetnej veci (m. m. III. ÚS 17/03, III. ÚS 234/04, IV. ÚS 37/08), čo by pri prísne formalistickom prístupe k predbežnému prerokovaniu sťažnosti mohlo viesť aj k jej odmietnutiu (ako celku) pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd nie je povinný taký rozsah nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach sťažnosti odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup totiž slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí v podaniach účastníkov konania (m. m. IV. ÚS 409/04).

Napriek uvedenému ústavný súd, vychádzajúc nielen z petitu, ale aj obsahu sťažnosti, dospel k záveru, že sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1, čl. 142 ods. 3 a čl. 144 ods. 1 ústavy a tiež práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 45 Cbi 150/2002 a jeho rozsudkom z 1. februára 2011, ako aj postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obo 45/2011 a jeho rozsudkom z 28. júna 2012, a v tomto rozsahu sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval.

1. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 45 Cbi 150/2002 z 1. februára 2011 a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi

zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, mohla sťažovateľka podať odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1, čl. 142 ods. 3 a čl. 144 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 45/2011 z 28. júna 2012 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie jej opodstatnenosti. Vychádzal pritom z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, z ktorého vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť

porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Článok 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany zaručenej ústavou v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

V súvislosti s namietaným porušením práva sťažovateľky na riadny súdny proces (spravodlivé súdne konanie), ku ktorému malo dôjsť tým, že všeobecné súdy neprihliadli na jej argumenty týkajúce sa ňou tvrdenej nespornosti vykonateľnej pohľadávky zo zákona, ústavný súd pripomína, že prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých práv, a to predovšetkým právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie, ktorého ochranu poskytuje aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by mohlo dôjsť vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01), ale aj vtedy ak by v prípade opravných konaní všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym konaním (m. m. IV. ÚS 279/05, IV. ÚS 337/04). Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre taktiež zdôrazňuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

Najvyšší súd ako odvolací súd svojím rozsudkom sp. zn. 4 Obo 45/2011 z 28. júna 2012 potvrdil rozsudok krajského súdu sp. zn. 45 Cbi 150/2002 z 1. februára 2011. Zásadnou a v podstate jedinou námietkou sťažovateľky, z ktorej podľa jej názoru vyplýva porušenie ňou označených práv, je skutočnosť, že krajský súd ani najvyšší súd v dôsledku nerešpektovania účinkov § 23 ods. 3 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní platného v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu [28. novembra 2001 (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“)] sa vôbec nezaoberali jej návrhom na určenie pravosti prihlásenej vykonateľnej pohľadávky voči úpadcovi, ale tento návrh zamietli z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľky (v procesnom postavení žalobcu). V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že predmetný návrh v postavení konkurzného veriteľa podala (jej právny predchodca) z dôvodu, že hoci správca jej vykonateľnú pohľadávku poprel (z dôvodu neexistujúceho záväzku), zmeškanie lehoty na uplatnenie jeho stanoviska na súde v lehote určenej súdom má za následok nespornosť prihlásenej pohľadávky podľa § 23 ods. 5 písm. b) zákona o konkurze a vyrovnaní.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a v tejto súvislosti poukazuje na relevantnú časť jeho odôvodnenia, v ktorej sa uvádza:

„Súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie v súlade s ust. § 120 a nasl. O. s. p, z ktorého vyvodil správne skutkové a právne závery, s ktorými sa odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. v plnom rozsahu stotožňuje.

Je nepochybne správny postup prvostupňového súdu, keď sa prioritne zaoberal otázkou platnosti právnych úkonov, týkajúcich sa nadobudnutia pohľadávky, určenia pravosti ktorej sa žalobca v konaní domáha. Rozhodnutie o tejto otázke je totiž určujúce z hľadiska aktívnej legitímácie žalobcu.

Žalobca pôvod svojej pohľadávky odvodzuje zo zmluvy z 29. 06. 2001 o postúpení pohľadávky vo výške 20 000 000,- Sk, a to od spoločnosti T., s. r. o. Z výsledkov konania vyplynulo, že menovaná spoločnosť nadobudla pohľadávku na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 03. 01. 2001 od spoločnosti V., s. r. o. a tá ju získala zmluvou o postúpení pohľadávky z 31. 12. 1998 od I., v. p., Z. V pôvodnom záväzkovoprávnom vzťahu s I., v. p. ako veriteľom, v súčasnosti v likvidácii, vystupovala spoločnosť S., spol. s r. o., ktorá mala

voči veriteľovi dlh vo výške 40 000 000,-- Sk titulom nezaplatenia kúpnej ceny za nehnuteľnosť, evidovanú na LV č. 2595 v kat. území L. v zmysle kúpnej zmluvy zo dňa 01. 10. 1992.

Z obsahu spisu je zrejmé, že menované občianskoprávne združenie dňa 10. 01. 2001 uznalo dlh vo výške 40 000 000,-- Sk voči veriteľovi T., s. r. o.

Vo vzťahu k úpadcovi je relevantné, že tento dňa 14. 02. 2001 uzavrel zmluvu o prevzatí dlhu, ktorou úpadca ako nový dlžník vyššie špecifikovanú pohľadávku prevzal na seba. Následne dňa 29. 05. 2001 bola spísaná notárska zápisnica N 130/2001, NZ 116/2001, obsahujúca osvedčenie o vyhlásení úpadcu ako dlžníka o uznaní dlhu 40 000 000,- Sk, vrátane jeho súhlasu s exekúciou.

V tejto súvislosti prvostupňový súd správne zdôraznil, že dlžníkom voči I., v. p., Z. nebol Slovenský zväz..., tento bol len spoločníkom skutočného dlžníka – spoločnosti S., spol. s r. o., pričom v konaní nebolo preukázané, že Slovenský zväz... záväzok spoločnosti S., spol. s r. o., na seba prevzal. Keďže Slovenský zväz... žiadnu pohľadávku voči I., v. p., Z. neevidoval, nemohol neexistujúci záväzok na seba platne prevziať ani úpadca a jeho plnenie zabezpečiť notárskou zápisnicou.

Na návrh žalovaného bola otázka platnosti vyššie označených právnych úkonov riešená na Okresnom súde Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C/184/2004 a Krajskom súde v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cbi/8/2004. Predmetné súdy právoplatne rozhodli, že uznanie dlhu z 10. 01. 2001 zo strany Slovenského zväzu... a prevzatie dlhu Z. a jeho súhlas s exekúciou a vykonateľnosťou spísané vo forme notárskej zápisnice N 130/2001, NZ 116/2001 zo dňa 29. 05. 2001 sú od počiatku neplatné, a to z dôvodu neexistencie dlhu... Právne úkony, postihnuté absolútnou neplatnosťou, nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege) a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému. Absolútnej neplatnosti sa účastník, dotknutý takýmto úkonom, môže dovolávať kedykoľvek, pretože toto právo sa nepremlčuje, ani nezaniká.

Na základe vyššie uvedeného je nesporné, že súd musí na absolútnu neplatnosť vždy prihliadať. Verejný záujem totiž prevažuje nad osobnými záujmami účastníka absolútne neplatného právneho úkonu, a to aj takého, ktorý neplatnosť sám nespôsobil, ani ju nezavinil.“

K otázke platnosti právnych úkonov týkajúcich sa nadobudnutia pohľadávky voči úpadcovi právnym predchodcom sťažovateľky najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku ďalej uviedol:

„Tým, že právny úkon uznania dlhu v prejednávanej veci bol vykonaný bez ohľadu na hmotnoprávne predpisy (pretože uznanie dlhu nevykonal hmotnoprávny dlžník, teda spoločnosť S., spol. s r. o., ale Slovenský zväz..., t. j. subjekt odlišný od dlžníka), bol vykonaný v rozpore so zákonom, a teda sa naň hľadá, ako keby nebol urobený.

V tejto súvislosti súd prvého stupňa správne vyhodnotil, že pokiaľ pôvodný dlžník bol vymazaný z obchodného registra bez právneho nástupcu, nie je možné po jeho výmaze previesť žiadne jeho záväzky na inú osobu na základe uznávacieho prehlásenia.

Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia odvolací súd konštatuje, že obchodná spoločnosť S., spol. s r. o., na základe valného zhromaždenia z 15. 11. 1998 vstúpila do likvidácie s tým, že 28. 04. 2000 bola zrušená bez právneho nástupcu a týmto dňom bola aj vymazaná z obchodného registra, ktorá skutočnosť vyplýva z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka č. 12241/B. Uznávací prejav zo strany Slovenského zväzu... voči I., v. p., Z. bol zrealizovaný dňa 10. 01. 2001, rovnako k uznaniu dlhu Z. vo forme notárskej zápisnice došlo 29. 05. 2001, teda až po výmaze S., spol. s r. o., z obchodného registra.

Rovnako je správny záver prvostupňového súdu, že neplatné sú aj všetky ďalšie zmluvy o postupovaní pohľadávok neexistujúcej pohľadávky, a teda aj zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 29. 06. 2001, z ktorej si žalobca odvodzuje svoj nárok, ktorý mu však nepatrí. Na základe uvedeného je nesporné, že žalobca v predmetnom spore nie je aktívne vecne legitimovaný. Nedostatok aktívnej vecnej legitimácie je dôvodom k zamietnutiu žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite.“

K sťažovateľkinej námietke, že v predmetnej veci ide o vykonateľnú pohľadávku, opierajúc svoje tvrdenie o právoplatný rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 21 Cb 256/2002 z 2. júla 2003 (v ktorom súd vyslovil názor, že pohľadávka T., s. r. o., Banská Bystrica, je vykonateľná a že notárska zápisnica č. N 130/2001, NZ 116/2001 z 29. mája 2001 je exekučným titulom), ako aj o rozsudok najvyššieho súdu

sp. zn. 4 Obo 174/1998 (predmetom ktorého bol postup správcu konkurznej podstaty pri popieraní vykonateľnej pohľadávky), na ktoré prvostupňový súd v konaní neprihliadol, odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

„Nestotožňujúc sa s dôvodnosťou tejto odvolacej námietky, odvolací súd poukazuje na iný predmet konaní, v ktorých boli predmetné rozsudky vydané a ktoré sa netýkali určenia neplatnosti právnych úkonov. V rozsudku č. k. 4 Obo/174/1998-66 sa najvyšší súd venoval problematike pasívnej legitímácie účastníka konania na strane žalovaného, keď vyslovil, že žalobca sa na súde môže domáhať určenia pravosti a výšky spornej pohľadávky len voči správcovi konkurznej podstaty a nie voči úpadcovi. Naproti tomu v rozsudku č. k. 21 Cb/256/02-42 Okresný súd Prešov riešil otázku zmluvnej pokuty z hľadiska jej uplatnenia vo vzťahu k vykonateľnej, resp. nevykonateľnej pohľadávke.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, keďže absolútna neplatnosť sporných právnych úkonov je definitívna a nedá sa konvalidovať ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa stotožňujúc sa s jeho správnosťou v zmysle § 219 O. s. p. potvrdil ako vecne správne.“

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či sa najvyšší súd ako odvolací súd vysporiadal so sťažovateľkou podaným odvolaním ústavne akceptovateľným spôsobom, t. j. či jeho stotožnenie sa so závermi krajského súdu, pokiaľ ide o zistenie skutkového stavu, identifikáciu právneho vzťahu sťažovateľky ako žalobcu so žalovaným (správcom konkurznej podstaty úpadcu), resp. právneho základu (existencie) jej pohľadávky voči úpadcovi, ako aj s právnymi názormi vyslovenými v rozsudku krajského súdu možno považovať za primerane odôvodnené a z ústavného hľadiska za udržateľné.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je určená princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

Z toho vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné zdôrazniť, že sťažovateľka namieta rozhodnutie najvyššieho súdu v konkurznom konaní. Konanie všeobecného súdu

v konkurznom konaní je špecifickým konaním, v ktorom platia špeciálne pravidlá konania ustanovené zákonom o konkurze a vyrovnaní a podporne aj ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (vychádzajúc z § 66e ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Podľa § 20 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní si veritelia prihlásia svoje pohľadávky v lehote určenej v uznesení o vyhlásení konkurzu, a to aj vtedy, ak sa o nich vedie súdne konanie. V prihláške uvedú číselne výšku svojej pohľadávky, jej príslušenstva, skutočnosti, na ktorých sa prihláška zakladá, aké poradie pre svoju pohľadávku požadujú a skutočnosti, ktorými môže byť pohľadávka preukázaná.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní na preskúmanie prihlásených pohľadávok nariadi súd prieskumné pojednávanie, na ktoré sa musí dostaviť úpadca a správca.

Podľa § 21 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní úpadca aj konkurzní veritelia môžu popierať pravosť, výšku aj poradie prihlásených pohľadávok.

Podľa § 23 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní pohľadávka sa pokladá za zistenú, ak ju nepoprel správca ani žiaden z konkurzných veriteľov.

Podľa § 23 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní konkurzní veritelia pohľadávok, ktoré zostali sporné čo do pravosti, výšky alebo poradia, môžu sa domáhať určenia svojho práva v lehote určenej súdom. Žalobu musia podať na súde, ktorý vyhlásil konkurz, proti všetkým, ktorí pohľadávku popreli; smú sa v nej dovolávať len právneho dôvodu a poradia uvedeného v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní a pohľadávku môžu uplatniť len do výšky uvedenej v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní. O poradí popretej pohľadávky rozhodne vždy súd.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 45/2011 z 28. júna 2012 (s prihliadnutím na obsah rozsudku súdu prvého stupňa sp. zn. 45 Cbi 150/2002 z 1. februára 2011, ktorý bol v odvolacom konaní

preskúmaný) dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky (preukázanie pravosti pohľadávky sťažovateľky v sume 663 878,38 €) nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Dôvody uvedené v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu možno považovať z ústavného hľadiska za dostatočné a relevantné. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu ich možno rozumne zahrnúť pod zákonné znaky právnych noriem aplikovaných v danej veci. Výklad uvedených právnych noriem zodpovedá zároveň princípom rozumného usporiadania práv a povinností dotknutých subjektov v procese zisťovania pohľadávok v konkurznom konaní podľa právnej úpravy (zákon o konkurze a vyrovnaní) účinnej do 31. decembra 2011. Obsah predložených listinných dôkazov v predmetnom súdnom konaní zároveň pripúšťa interpretáciu faktov a posúdenie relevantných právnych otázok tak, ako sú v danom prípade prezentované najvyšším súdom.

Krajský súd v prvostupňovom konaní a najvyšší súd v odvolacom konaní v posudzovanej veci, vychádzajúc z právneho základu pohľadávky, ktorú si v predmetnej konkurznej veci prihlásil právny predchodca sťažovateľky a ktorej určenia pravosti sa v konaní domáha, dospeli k záveru, že išlo o neexistujúcu pohľadávku, z tohto dôvodu nebol ani oprávnenou osobou (nemal aktívnu legitimáciu) na podanie incidenčnej žaloby (o určenie pravosti pohľadávky).

Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ jeho rozhodnutia. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu je zrejmé, čo bolo dôvodom, pre ktorý potvrdil rozsudok krajského súdu sp. zn. 45 Cbi 150/2002 z 1. februára 2011 o zamietnutí žaloby sťažovateľky v konaní o určenie pravosti jej pohľadávky. Najvyšší súd, poukazujúc na príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o neplatnosti právnych úkonov, podľa názoru ústavného súdu zrozumiteľne a jasne odôvodnil, z akých skutkových zistení pri svojich úvahách vychádzal (keď sa prioritne zaoberal otázkou platnosti právnych úkonov týkajúcich

sa nadobudnutia pohľadávky, určenia pravosti ktorej sa sťažovateľka v konaní domáha), argumentujúc pritom už existujúcimi právoplatnými rozhodnutiami tak Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 184/2004, ako aj krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cbi 8/2004 deklarujúcimi absolútnu neplatnosť právnych úkonov týkajúcich sa nadobudnutia predmetnej pohľadávky, a k akým právnym záverom vyplývajúcim z týchto zistení dospel (že nárok sťažovateľkou odvodzovaný z neplatných právnych úkonov mu nepatrí).

Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť naznačujúcu jeho svojvoľný postup, ktorý by nemal oporu v zákone o konkurze a vyrovnaní, pričom jeho záver, podľa ktorého v namietanom konaní nedostatok aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľky (žalobcu) je dôvodom na zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite (preto je bez právneho významu aj argumentácia sťažovateľky s poukazom na § 23 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní týkajúca sa popierania vykonateľných pohľadávok), považuje za ústavne akceptovateľný a udržateľný.

Ústavný súd nezistil, že by sťažnosťou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. V takomto prípade ústavný súd nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov tohto súdu. Tvrdenia sťažovateľky preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho rozhodnutia, ktoré je pre ňu nepriaznivé, čo však nemožno spájať s porušením jej základného práva garantovaného ústavou ani s porušením práva garantovaného dohovorom. K porušeniu ústavou garantovaných práv totiž nemôže dôjsť takým rozhodnutím príslušného štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc v súlade s platnými právnymi predpismi.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu preto ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia dotknutých právnych predpisov, ktoré boli podstatné pre posúdenie veci,

ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval, pričom jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a z ústavného hľadiska akceptovateľné.

Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu opätovne zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie sťažovateľkou označených základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1, čl. 142 ods. 3 a čl. 144 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označených sťažovateľkou neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí tejto časti sťažnosti sťažovateľky z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 13 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 45/2011 z 28. júna 2012 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 13 dohovoru ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľka v tejto časti sťažnosť nijako neodôvodnila. Ústavný súd už vo svojej judikatúre viackrát zdôraznil (napr. IV. ÚS 359/08), že nedostatok odôvodnenia má významné procesné dôsledky. Je totiž základnou povinnosťou sťažovateľa,

aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Subjektívny názor sťažovateľky zastúpenej navyše kvalifikovaným právnym zástupcom o porušení jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 13 dohovoru nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Sťažnosť sťažovateľky v tejto časti neobsahuje kvalifikované odôvodnenie, a preto nespĺňa ani podstatnú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2013